Verslag Marktconsultatie Raamovereenkomst ROK-IA 3.0

Ten behoeve van voorgenomen EU-aanbesteding Raamovereenkomst ROK-IA 3.0 ten behoeve van expertisediensten Industriële Automatisering, Machineveiligheid en Cyber Security van IA.

Voor deze marktconsultatie hebben 19 marktpartijen een schriftelijke reactie ingediend. Daarnaast heeft Rijkswaterstaat met een aantal marktpartijen individuele gesprekken gevoerd. Dit verslag bevat de hoofdlijnen en voor Rijkswaterstaat belangrijkste bevindingen uit zowel de schriftelijke reacties als de individuele gesprekken.

Algemene bevindingen uit schriftelijke antwoorden	
Interesse in de opdracht	
A1	Aantrekkelijkheid van de opdracht - Heeft u op basis van hoofdstuk 1 vermelde inhoud interesse voor deze raamovereenkomst ROK-IA 3.0? En zo ja, welk perceel/percelen?
A1	De markt toont brede interesse in de raamovereenkomst. Vrijwel alle marktpartijen hebben belangstelling voor één of meerdere percelen. Veel partijen benadrukken dat IA, Machineveiligheid en Cyber Security in de praktijk sterk samenhangen en zien daarom meerwaarde in een integraal perceel naast specialistische percelen. Daarnaast geven diverse partijen aan dat de aantrekkelijkheid van de overeenkomst sterk afhankelijk is van: • voldoende opdrachtvolume; • voorspelbare dealflow; • langere looptijd; • ruimte voor specialistische kennis; • proportionele aanbestedingslasten.
Inhoud van de opdracht	
B1	Opdrachtverstrekking – Heeft u nog aanvullingen of voorstellen met betrekking tot de inhoud van paragraaf *1.2.3. Voorgenomen uitgangspunten en ideeën*?
B1	Belangrijkste punten welke Rijkswaterstaat terug heeft gelezen zijn: Kwaliteit moet zwaarder wegen dan prijs Een groot deel van de marktpartijen geeft aan dat specialistische dienstverlening zich niet goed leent voor selectie op laagste prijs. Kwaliteit, relevante ervaring, beschikbaarheid van specialisten en inhoudelijke meerwaarde zouden leidend moeten zijn. Voorspelbare dealflow essentieel Veel partijen geven aan dat specialistische capaciteit alleen beschikbaar gehouden kan worden als voldoende continuïteit en volume aanwezig is. Roulatiesysteem wordt breed ondersteund Het merendeel ondersteunt een systeem met: • vrije keuze voor kleine opdrachten; • roulatie voor middelgrote opdrachten; • minicompetities voor grote opdrachten. Wel wordt vaak gevraagd om ruimte voor inhoudelijke geschiktheid en specialistische kennis. Diverse partijen pleiten voor: • portfolio-opdrachten; • programmatische opdrachten; • langere NOK's; • eenduidige opdrachtverstrekking met een heldere scopeafbakening; • vaste teams.
B2	B2 – Standaardproducten en vaste prijzen – Ziet u voordelen voor de (door) ontwikkeling van standaardproducten binnen IA, Machineveiligheid en CS van IA inclusief vaste prijzen of vaste eenheden gedurende de looptijd van de raamovereenkomst?
B2	Vrijwel alle partijen zien voordelen in standaardisatie en een Producten- en Dienstencatalogus (PDC).

	Veelgenoemde voordelen: • lagere transactiekosten; • kortere doorlooptijden; • betere voorspelbaarheid; • hergebruik van kennis; • meer uniformiteit. Diverse marktpartijen geven daarbij aan dat: • niet alle werkzaamheden standaardiseerbaar zijn; • complexe objecten maatwerk blijven vragen; • duidelijke scopeafbakening noodzakelijk is. Veel partijen geven daarom voorkeur aan een hybride model: • standaardproducten waar mogelijk; • maatwerk waar nodig.
B3	*Deze vraag heeft ook betrekking op perceelindeling m.b.t. Machineveiligheid.* B3 – Machineverordening - Rijkswaterstaat hanteert het uitgangspunt dat beweegbare kunstwerken bouwwerken zijn met daarin machines. Dit betekent dat de grenzen van de machine nauw gedefinieerd worden. In hoeverre beïnvloedt dit de werkwijze voor u en in hoeverre is het mogelijk om deze werkwijze binnen uw organisatie toe te passen?
B3	Vrijwel alle partijen kunnen werken met het uitgangspunt dat beweegbare kunstwerken worden gezien als bouwwerken met daarin afgebakende machines. Veel partijen noemen als aandachtspunt: • duidelijke machinegrenzen; • goed beheer van interfaces; • integrale beoordeling van risico's op grensvlakken. Meerdere partijen benadrukken dat juist de raakvlakken tussen: • IA; • Machineveiligheid; • Cyber Security belangrijker worden.
ABRO	
C1	Veiligheidseisen en ABRO – Bent u bekend met de ABRO en welke aandachtspunten ziet u voor Rijkswaterstaat bij de implementatie van nationale veiligheidseisen, informatiebeveiligingseisen en ABRO binnen deze raamovereenkomst?
C1	Partijen zijn vrijwel allemaal bekend met ABRO en er zijn partijen welke ook al met ABDO werken. ABRO wordt door vrijwel alle partijen gezien als een belangrijk maar potentieel complex onderdeel van de nieuwe overeenkomst. Veelgenoemde aandachtspunten: Risicogestuurde toepassing ABRO moet proportioneel worden toegepast en aansluiten op het daadwerkelijke risicoprofiel van de opdracht. Onderscheid tussen ROK en NOK Veel partijen adviseren: • beperkt basisniveau op ROK; • aanvullende eisen per NOK. Doorlooptijd screening Partijen maken zich zorgen over: • veiligheidsmachtigingen; • screeningsprocedures; • beschikbaarheid van personeel. Beperking marktwerking Diverse partijen verwachten dat zware ABRO-eisen: • kleinere partijen kunnen uitsluiten; • concurrentie kunnen verminderen; • tarieven kunnen verhogen.

Samenwerking	
D1	Toegang tot specialistische kennis - Hoe kan Rijkswaterstaat volgens u het beste waarborgen dat daadwerkelijk specialistische kennis wordt ingezet op opdrachten waarbij de overhead voor de marktpartijen beperkt is?
D1	Belangrijkste genoemde punten zijn: Toets kennis één keer op ROK-niveau Veel partijen vinden dat specialistische kennis vooraf moet worden aangetoond bij de selectie. Daarna zou bij NOK's slechts beperkt getoetst moeten worden. Langdurige samenwerking Specialistische kennis blijft beter beschikbaar wanneer: • opdrachtvolume voorspelbaar is; • teams langer betrokken blijven; • vervolgopdrachten aansluiten op eerdere werkzaamheden. Schaarste neemt toe Veel partijen benoemen een toenemende schaarste van: • IA-specialisten; • OT-securityspecialisten; • machineveiligheidsexperts. Omdat specialistische kennis schaars is vragen partijen om niet alleen in te zetten op specialisten, maar ook om ruimte te bieden aan de inzet van juniors zodat deze opgeleid kunnen worden en continuïteit in kennis geborgd kan worden.
Gevolgen van keuzes in de inrichting van de raamovereenkomst	
E1	Structuur – Heeft u opmerkingen met betrekking tot de perceelindeling inclusief het aantal raamcontracten als genoemd in paragraaf *1.2.3. Voorgenomen uitgangspunten en ideeën?*
E1	De reacties op de mogelijke perceelindelingen lopen uiteen. Een deel van de marktpartijen geeft de voorkeur aan specialistische percelen aangevuld met een integraal perceel. Andere partijen spreken een voorkeur uit voor een volledig integraal model of voor voortzetting van een structuur vergelijkbaar met de huidige raamovereenkomst. Ondanks deze verschillen bestaat brede consensus dat de kennisgebieden Industriële Automatisering, Machineveiligheid en Cyber Security van IA in toenemende mate met elkaar verweven raken.
Duurzaamheid	
F1	Duurzaamheid - Welke mogelijkheden ziet u om binnen deze raamovereenkomst duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren? Denk hierbij bijvoorbeeld aan standaardisatie van processen, vermindering van reisbewegingen, efficiëntere dienstverlening, hergebruik van kennisproducten of andere maatregelen die bijdragen aan de duurzaamheidsambities van Rijkswaterstaat?
F1	Belangrijkste genoemde punten zijn: Standaardisatie • hergebruik van kennisproducten; • uniforme producten; • standaardprocessen. Minder reisbewegingen • digitale samenwerking; • Teams-overleggen; • remote reviews. Levensduurverlenging • moderniseren in plaats van vervangen; • hergebruik van bestaande assets. Kennishergebruik • kennisbibliotheken; • standaardbouwstenen; • herbruikbare analyses.

Tot slot	
G1	Tot slot - Heeft u nog andere ideeën, suggesties of opmerkingen met betrekking tot de voorgenomen inrichting van deze raamovereenkomst?
G1	Veelgenoemde aanbevelingen: • structureel overleg tussen Rijkswaterstaat en raamcontractanten; • jaarlijkse actualisatie van PDC; • voorspelbare opdrachtplanning; • kennisontwikkeling; • innovatie faciliteren; • gezamenlijke doorontwikkeling van standaarden.
G2	Tot slot - Zijn er ontwikkelingen in de markt waarvan u vindt dat Rijkswaterstaat deze zou moeten meenemen bij de verdere voorbereiding van deze aanbesteding?
G2	Belangrijkste genoemde punten zijn: Schaarste specialistische kennis Veruit het meest genoemde marktrisico. Toenemende integratie IA, MV en Cyber Security Praktijkvraagstukken worden steeds meer multidisciplinair. Toename wet- en regelgeving • ABRO • NIS2 / Cyberbeveiligingswet • Machineverordening • Cyber Resilience Act AI en digitalisering Steeds meer partijen verwachten toepassing van: • AI; • digital twins; • model based systems engineering; • datagedreven assetmanagement.

Algemene Bevindingen uit Individuele gesprekken	
1	Duidelijkheid over scope van de raamovereenkomst
	Tijdens de individuele gesprekken bleek dat niet alle marktpartijen de voorgenomen raamovereenkomst op dezelfde wijze interpreteerden. Een aantal partijen ging er aanvankelijk vanuit dat de raamovereenkomst betrekking zou hebben op werkzaamheden binnen de gehele IA-keten. Rijkswaterstaat beoogt met deze raamovereenkomst echter primair specialistische dienstverlening voor projecten, zoals advisering, toetsing en ondersteuning op het gebied van Industriële Automatisering aan de kant van de Opdrachtgever Rijkswaterstaat.
2	Positionering aan opdrachtgevers- en/of opdrachtnemerszijde
	Diverse marktpartijen geven aan zowel aan opdrachtgeverszijde (OG) als aan opdrachtnemerszijde (ON) actief te zijn. Voor deze partijen is het van belang dat tijdig inzicht bestaat in de verwachte opdrachtenportefeuille. Een voldoende concrete forecast helpt marktpartijen bij het maken van strategische keuzes ten aanzien van hun rol, capaciteit en positionering binnen de markt. Daarnaast wordt een duidelijke afbakening van de werkzaamheden binnen de raamovereenkomst als belangrijk aandachtspunt genoemd.
3	Integrale expertise binnen het integrale perceel
	Tijdens de individuele gesprekken bleek dat niet alle marktpartijen zich realiseren dat deelname aan het integrale perceel vraagt om aantoonbare expertise op de drie kennisgebieden Industriële Automatisering (IA), Machineveiligheid (MV) en Cyber Security van IA (CS van IA). De gesprekken laten zien dat deze voorwaarde niet voor alle partijen direct duidelijk was.

4	Contractontwikkeling
	Tijdens de individuele gesprekken is gesproken over de ontwikkeling van een projectgerichte naar een meer portfoliogerichte werkwijze binnen Rijkswaterstaat. Diverse marktpartijen geven aan dat zij zich niet volledig bewust waren van deze ontwikkeling. Deze werkwijze vraagt om een langdurigere samenwerking tussen Rijkswaterstaat en marktpartijen.
5	ABRO
	Diverse marktpartijen geven aan ervaring te hebben met ABDO. Tegelijkertijd bestaat nog onduidelijkheid over de wijze waarop ABRO binnen deze raamovereenkomst zal worden toegepast. Meerdere partijen verwachten dat de ABRO, met name op NOK-niveau, invloed kan hebben op de doorlooptijd van opdrachten. Hier dient tijdig aandacht aan besteed te worden; bij voorkeur op ROK-niveau.